

“De missionaire Kerk begint bij Christus

Bisschop Liesen

Aan het Woord

En nu, broeders, smee ik u bij Gods erbarming: wijdt uzelf aan Hem toe als een levende, heilige offergave, die Hij kan aanvaarden. Dat is de geestelijke eredienst die u past. Stemt uw gedrag niet af op deze wereld. Wordt andere mensen, met een nieuwe visie. Dan zijt ge in staat om uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, wat zeer goed is en volmaakt.

Uit kracht van de genade die God mij gegeven heeft zeg ik tot ieder van u: acht uzelf niet hoger dan ge kunt verantwoorden, denkt over uzelf met bedachtzaamheid, neemt als norm het geloof maar houdt rekening met de voor ieder verschillende maat van Gods gave.

Uit: Romeinen 12, 1-5

Het jaar 2020 is nog maar half voorbij en toch kan al gezegd worden dat het de geschiedenis zal ingaan als een gedenkwaardig jaar: het jaar waarin de wereld overvallen werd door een klein virus en een grote pandemie. Bijna niemand zag het aankomen; nooit eerder geziene taferelen werden gedeeld via de media. We zagen de paus in regenachtig weer en in grote stilte alleen over het Sint-Pietersplein lopen en een gebed over de wereld uitspreken. Kerken overal ter wereld werden gesloten; kwetsbare mensen raakten geïsoleerd en verstoken van menselijk contact. Scholen gingen dicht, thuiswerken en online afspreken werden het nieuwe normaal.

Wat heeft de coronatijd met ons als gelovigen gedaan? Hoe ernstig de uitwerking van de pandemie ook is geweest voor velen, toch brengt het ook een kans. Een crisis is altijd een tijd waarin keuzes gemaakt moeten worden, een tijd waarin duidelijker wordt waar je staat, en waarvoor je staat. Een crisis werkt een beetje als een zeef.

In ons bisdom keken we uit naar de conferentie in Oudenbosch over de missionaire parochie met fr. James Mallon. In veel parochies werd zijn boek "Als God renoveert" groepsgewijs gelezen. Het is soms stevige kost, maar vooral is het hoopgevend dat er namelijk een uitweg mogelijk is uit de krimp die veel parochies meemaken. Ook al is die conferentie in maart niet doorgegaan vanwege de pandemie, toch is het verlangen naar vernieuwing heel duidelijk zichtbaar geworden. De coronacrisis maakte nog indringender duidelijk waarvoor een parochie bestaat: niet vanwege het mooie kerkgebouw, maar om mensen te verbinden met God en elkaar.

In crisistijd, wanneer het vanzelfsprekende wegvalt, laten onze keuzes zien waar onze wortels zijn. Supermarkten zijn open en online-aanbod is er genoeg, maar we leven niet van brood alleen, maar van elk woord dat voortkomt uit de mond van God; we leven van het mensgeworden Woord, Jezus Christus. De oude woorden uit de Schrift zijn actueel. Het is God die het verlorene zoekt en ons aanspreekt: mens, waar ben je? Kom tot jezelf, wees niet bang, durf aan te sluiten bij het mosterdzaadje dat Jezus is. Hij heeft zijn keuze al gemaakt: voor ons. Daarom is er hoop: Hij kent de weg, is de waarheid en leidt naar het leven.

Met deze Nieuwsbrief willen we u op de hoogte houden én uitnodigen om samen het geloofsgesprek aan te gaan over wat ons werkelijk beweegt, over hoe de liefde van God ons blijft aansporen, juist nu in deze tijd.

+ Mgr. dr. J.W.M. Liesen

Binnenkort in het bisdom

2020

- 16 augustus: Slot van de Pinksterestafette
- 27 augustus: Alpha Experience online
- 28 augustus: Opening studiejaar Priester- en diakenopleiding Bovendonk
- 2 september: Live op Facebook gezinspastoraat (wekelijks op zo en wo)
- 3 september: Start Online Alphacursus voor parochies
- 7 september: Start Geloofscursus: Inleiding in de Bijbel
- 13 september: Life Teen (elke tweede zondag van de maand)
- 15 september: Start Online Cursus Heiligen en spiritualiteit
- 18 september: Online avond voor Misdienaars en acolieten
- 19 september: Online cursusavond: 'Hoe groeien in het leerling zijn van Jezus'
- 3 oktober: Dag voor cantors
- 4 oktober: Sint Franciscusdag
- 27 oktober: Middag voor religieuzen
- 7 november: Vormelingsdag Lopend Vuurtje (op meerdere locaties)
- 8 november: Gebedskring Roepingen
- 13 november: Ontmoetingsdag emeriti en pastoraal werkers met pensioen

Voor een compleet en actueel programma overzicht, ga naar:

www.bisdombreda.nl/kalender

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Bisdom Breda en verschijnt vijf keer per jaar in zowel gedrukte als digitale vorm. Een postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage in de verzend- en administratiekosten. De nieuwsbrief zelf is gratis.

Voor een postabonnement stuurt u een e-mail naar: secretariaat@bisdombreda.nl en maak ten minste €12,50 over op IBAN NL79 RABO 0101 0517 78 t.n.v. Bisdom Breda, o.v.v. Postabonnement Nieuwsbrief. Uitgaven worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie: Monique van Delft, Hans de Jong, Marc de Koning (hoofdredacteur)

Adres redactie

Postbus 90189, 4800 RN, Breda
secretariaat@bisdombreda.nl
076 5223444

Schriftteksten met toestemming overgenomen van Katholieke Bijbelstichting (KBS).

Volg het Bisdom Breda ook via:

Website: startpunt voor alle nieuws en informatie van het Bisdom Breda.

Wekelijks nieuwsoverzicht per mail: ontvang elke week via e-mail een overzicht van alle nieuwsberichten van de website van het bisdom.

YouTube: ontvang als abonnee een melding wanneer er een nieuw filmpje of livestream beschikbaar komt.

Twitter: voor snelle updates en duiding.

#Nota bene:

In de digitale versie van deze nieuwsbrief zijn verschillende teksten en afbeeldingen aanklikbaar. Hiermee klikt u rechtstreeks door naar online artikelen, video's en foto's. Let op dit symbooltje:

Deze nieuwsbrief vervangt het Bisdom Magazine en zal vijf keer per jaar verschijnen. Om alle nieuwsberichten van de website te volgen, kunt u wekelijks een nieuwsoverzicht per mail ontvangen.

"Je bent ontslagen"

Op 31 mei, hoogfeest van Pinksteren, is in ons bisdom de Pinksterestafette begonnen. Het licht van de paaskaars in de kathedraal is sindsdien al meer dan twintig keer doorgegeven, van geloofsgemeenschap naar geloofsgemeenschap. Dat laatste woord is beter dan parochie: we zijn allang geen administratieve eenheden meer in een uniform katholieke regio; we zijn kleine groepjes gelovigen die in een geseclariseerd West-Brabant en Zeeland het licht van het Evangelie brandend houden. Maar mogen we daar tevreden mee zijn?

De basiliek van Hulst was eind juli wisselplaats in de Pinksterestafette. Er was een geloofsgesprek waar zes mensen aan meededen, maar er was aan de parochianen ook de kans gegeven om in de kerken van de parochie op een kleurige papieren vlam te schrijven wat geloof voor hen betekende. Al die vlammen vormden een vuur op een paneel waar de toeristen in de basiliek vaak bij bleven stilstaan. De vlammen spraken van zekerheid en houvast, van bezieling en verbinding, van vrede en vreugde, kortom van de vele gaven van de heilige Geest. Eén vlam sprong er echter uit. Hierop stond te lezen: "Je bent ontslagen".

De geloofsgetuigenissen waren anoniem, dus we zullen nooit weten wie die woorden geschreven had en waarom. Had de schrijver (m/v) ruzie met de pastoor? Had hij/zij net zelf ontslag gekregen en dat ervaren als een bevrijding, als een gave van de Geest? Nogmaals, we zullen het nooit weten. Maar wat als we die woorden lezen als een boodschap van de heilige Geest aan ons? "Zo spreekt God niet", zult u zeggen, maar dat wordt tegengesproken door lange profetieën waarin God zijn volk de wacht aanzegt en door menig woord van Jezus in de trant van "Ga weg van Mij", omdat we tekort zijn geschoten in onze christelijke roeping.

"Je bent ontslagen." Stel je voor dat je in de kerk zit en plots die woorden hoort, in de stilte van je hart of – waarom niet? – door een verschijning van de heilige Geest zelf. Zijn vuur kan begeistertend zijn, maar ook verzengend, zoals de zon die brandde op het hoofd van Jona, toen hij als een weerspannige profeet op de verwoesting van de grote stad Nineve zat te wachten. Het Pinkstervuur symboliseert het geloof in God als goede Vader, in Jezus Christus de Verlosser en in het Rijk der hemelen dat nabij is.

Dat geloof moet worden doorgegeven, van stad tot stad, van streek tot streek. Maar wat als dat niet of nauwelijks meer wordt gedaan? Wat als de apostelen, zoals Jona, aan de rand van de stad blijven zitten om te kijken wat er gaat gebeuren?

Vast onderdeel van de Pinksterestafette zijn de geloofsgesprekken in kleine kring, die voor de deelnemers steeds weer een mooie ervaring waren. Geen vergadering, geen discussie, maar een uitwisseling over waar het eigenlijk om gaat in ons leven. Wat is geloof toch belangrijk voor ons, en hoe wonderlijk kan God niet werken in het leven van gewone mensen! "Waarom doen we dit niet vaker?" werd er steeds aan het eind zo'n geloofsgesprek gezegd. Inderdaad, waarom doen we dit niet vaker...

De weerslag van al die gesprekken kan gevonden worden in de geloofsbrieven, die terug te vinden zijn op de website van het bisdom. Ze werden meegelezen door de eigen parochianen en voorgelezen in de volgende parochie. Zo sterken we elkaar in het geloof. Maar – conclusie van menig geloofsgesprek – het kost ons veel meer moeite om van ons geloof te getuigen op het werk of bij de burens, hoe belangrijk het geloof ook voor ons is. Hoe kunnen we daarin groeien? Hoe kunnen we het vuur doorgeven na de estafette? "Je bent ontslagen." Dat willen we toch niet horen?

pater Marc Lindeijer SJ

CULTUUROMSLAG NAAR EEN MISSIONAIRE KERK

De jaarlijkse studiedag van de Voortgezette Pastorale Vorming (VPV) op 11 februari 2020 stond in het teken van de missionaire Kerk. De studiedag vond plaats in Centrum Bovendonk te Hoeven. Bisschop Van den Hende van Rotterdam en rector Norbert Schnell verzorgden de inleidingen.

Geerten Kok, stafmedewerker van de vicariaten Breda en Middelburg en benoemingenadviseur van het Bisdom Breda plaatste de studiedag in een traditie. "Drie jaar geleden stonden we stil bij het boek van Stefan Paas: 'Vreemdeling en priester'. We vroegen ons af hoe we ons geloof bewaarden in periodes van ballingschap. Het jaar daarop, in 2018, sprak professor Paul van Geest over Augustinus en zijn geloof. In 2019 namen zr. Rebecca Willekens oco en broeder Johan te Velde osb ons mee in het geloof van Benedictus en de betekenis van de benedictijnse spiritualiteit voor het parochieleven. In 2020 ligt de nadruk op de vraag hoe wij missionaire leerlingen van Christus kunnen worden. Het boek 'Als God

renoveert' van de Canadese priester James Mallon sluit hier bij aan. Duidelijk is dat parochies kunnen groeien, maar dat vraagt om een cultuuromslag".

Bisschop Van den Hende gaf op verzoek van de VPV-dag een reflectie op de klerikalisme en pelagianisme. Volgens Mallon zijn dit geesteshoudingen die parochievernieuwing in de weg staan. Rector Schnell ging in op de doorwerking van kerkbeelden op onze beleving van de Kerk.

Geroepen om nieuwe leerlingen te maken

Bisschop Van den Hende bood een gedegen overzicht van de ontwikkeling van parochies vanaf de Middeleeuwen tot nu. Daarbij stond hij stil bij de recent verschenen boeken 'Rebuilt' en 'Als God renoveert'. De bisschop gaf aan dat de parochie in de visie van James Mallon een levende gemeenschap is, geroepen om zelf nieuwe leerlingen te maken. Zo beantwoordt zij aan de opdracht van de Heer op het einde van het Matteüevangelie om alle

volkeren tot leerlingen te maken door hen te dopen in de Naam van de Vader, Zoon en heilige Geest en hun te leren dat zij zich moeten houden aan alles wat Jezus zijn apostelen opgedragen had.

Wanneer Mallon klerikalisme en pelagianisme noemt als hindernissen die ons beletten onze roeping te verstaan, sluit dat aan bij paus Franciscus en zijn exhortatie 'Gaudete et exsultate'.

Mgr. Van den Hende wees erop dat in de katholieke cultuur de neiging bestaat de verkondiging van het evangelie over te laten aan de geestelijkheid of aan anderen die daarvoor zijn aangesteld. Dit noemt paus Franciscus klerikalisme. Dit klerikalisme miskent de roeping van elke gedoopte om te getuigen van het Evangelie in woord en daad in Kerk én in de samenleving. Er is geen bekering van de Kerk mogelijk zonder de bekering van alle leden van het Volk van God. Het klerikalisme miskent de universele roeping tot heiligheid, aldus bisschop Van den Hende. Binnen de

Kerk zijn de gewijde bedienaren en de andere gedoopten op elkaar aangewezen, zij vullen elkaar aan. Voor de gelovige leek betekent dit een actieve houding om een christelijke getuigenis te geven in de maatschappij.

Kerkbeelden

In het verlengde van de inleiding van bisschop Van den Hende sprak Norbert Schnell over de invloed van diverse kerkbeelden op ons denken en handelen. Hij noemde er vanuit de veelheid van beelden die in de bijbel voorkomen drie:

- De Kerk als *Societas perfecta* (soevereine staat/organisatie)
- De Kerk als mystiek Lichaam van Christus
- De Kerk als *Communio*

Bij elk beeld hoort een bepaalde taal, aldus rector Schnell. Wanneer je vanuit het eerste model denkt, spreek je bijvoorbeeld over vrijwilligers. Als je denkt vanuit het mystiek Lichaam van Christus zijn we allen ledematen van dat ene lichaam. Het beeld van het lichaam

benadrukt dat we een eenheid vormen met voor iedere gelovige een eigen en onvervreemdbare taak. Bij het beeld van *Communio* ligt de nadruk weer meer op het gemeenschappelijk priesterschap van de gelovigen en de onderlinge gelijkheid.

Het kerkmodel bepaalt ook hoe je handelt. Rector Schnell opperde de veronderstelling dat beleidsverantwoordelijken, toen het seksueel misbruik plaatsvond, redeneerden vanuit de Kerk als *Societas perfecta*. De eerste reacties waren erop gericht de reputatie van het instituut te redden. Wanneer je denkt vanuit het kerkbeeld van het Lichaam van Christus staat de onderlinge solidariteit centraal. De slachtoffers horen bij dit lichaam en als er één lid lijdt, lijden alle leden.

De rector waarschuwde de aanwezigen ervoor een kerkbeeld te verabsoluteren of een kerkbeeld voortijdig af te schrijven. In het gesprek met de overheid is het van belang de Kerk te blijven zien als *Societas perfecta* om ervoor te

waken dat de overheid zich niet inhoudelijk met de Kerk gaat bemoeien. De rector stelde echter vragen bij het model van de *Societas perfecta* als leidend beeld voor een missionaire Kerk. Er komen, aldus rector Schnell, ook steeds nieuwe beelden bij. Paus Franciscus spreekt bijvoorbeeld over de Kerk als veldhospitaal.

De apostolische constitutie over Kerk en Wereld, *Gaudium et Spes*, spreekt over de Kerk als Dienaar. Kerk en samenleving vallen momenteel niet meer samen. De samenleving is versplinterd. Het beeld van de Kerk als dienaar geeft aan dat Zij een relatie wil aangaan met de samenleving.

Volgens rector Schnell zitten we nog stevig vast in het model van de Kerk als *Societas Perfecta*. De cultuuromslag die James Mallon voorstelt, van onderhoud naar missie, vraagt van ons de doorleving van andere kerkbeelden.

Hans de Jong

Communicatiever

Eind 2019 startte het Bisdom Breda een communicatieonderzoek. Het doel: 'beter zicht te krijgen op de communicatiebehoeften van de mensen met wie het bisdom verbonden is'. Vlak voor de coronatijd werden een vijftal analyses uitgevoerd om te zien in hoeverre de aansluiting met de doelgroepen klopte en wat er op het gebied van communicatie voor verbetering vatbaar is.

Uit de online vragenlijst, interviews, webstatistieken, bronnenonderzoek en een financieel onderzoek, kwamen een aantal relevante inzichten naar voren. De meeste resultaten zijn weliswaar 'pre-corona'. Toch geven de verzamelde data een goede basis voor een aantal nieuwe strategische keuzes. Enkele keuzes zijn ingrijpend, andere zijn meer accentverschuivingen.

Bisdom Magazine wordt nieuwsbrief

De meest opvallende verandering is het overstappen van het Bisdom Magazine naar een papieren nieuwsbrief. Bij deze afweging speelden de kosten van het magazine een belangrijke rol. De nieuwsbrief kent een andere dynamiek dan een magazine en zal qua vorm en inhoud meer geïntegreerd worden met het online aanbod.

Online video krijgt meer prioriteit

De coronatijd laat zien dat gelovigen in alle doelgroepen versneld kennis hebben gemaakt met digitale communicatiemiddelen. Verschillende parochies hebben

stappen gezet op het gebied van videoboodschappen, livestreaming en videoconferencing. Hoewel er niets gaat boven persoonlijk contact, zijn de reacties op de digitale ontwikkelingen overwegend positief. Het YouTube-kanaal van het bisdom is in de afgelopen maanden geoptimaliseerd voor frequenter aanbod van video en livestreaming. Prioriteit geven aan online video komt bovendien tegemoet aan de veelgestelde vraag om meer zichtbaar te zijn op social media.

Vernieuwing bisdomwebsite

In de nabije toekomst wordt de website van het bisdom onder handen genomen. De onderzoeksresultaten geven aan dat het gebruikersgemak, de snelheid en de overzichtelijkheid van de website verbeterd kunnen worden.

Bisdom Breda te volgen op Twitter

Hoewel de hoogtijdagen van Twitter al een aantal jaar achter ons liggen, biedt het berichtenplatform Twitter anno 2020 nog steeds een unieke kans om snelle duiding te geven en verbindingen te leggen bij het nieuws.

Communicatie is geen doel op zich. Zoals de tijden veranderen, zo verandert ook onze manier van communiceren. Met de nodige aanpassingen hopen we wel steeds communicatiever te worden.

Marc de Koning

Enkele cijfers:

- De bisdomwebsite telt maandelijks tussen de 3.000 en 4.000 bezoekers.
- De website wordt door 60% van de gebruikers met een pc bezocht. Mobiel 30% en tablet 10%.
- De online vragenlijst is 414 keer ingevuld. De repondenten komen uit alle parochies van het bisdom.
- De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 66 jaar.
- 57 mensen kozen ervoor om de vragenlijst op papier in te vullen
- Er hebben acht kwalitatieve interviews plaatsgevonden.

Highlights YouTubekanaal Bisdom Breda

Pinksterestafette

Op Pinksteren, zondag 31 mei 2020, startte het Bisdom Breda in de kathedraal een Pinksterestafette. Elf weken lang, tot en met 16 augustus, geven de dertig parochies van het bisdom het pinkstervuur aan elkaar door, vergezeld van een geloofsbrief.

In deze video introduceert pater Marc Lindeijer de estafette en doet hij bovendien een bijzondere oproep.

Wat betekent het om leerling te zijn van Jezus?

In deze video werkt bisschop Liesen het thema van leerling zijn onder meer uit op basis van de eerste ontmoeting van Jezus met leerlingen in het Johannesevangelie. Bisschop Liesen: "De evangelist beschrijft dat op zo'n manier dat het ons in deze tijd helpt om bij Jezus te kunnen komen." Ook de betekenis van het "Lam Gods" komt aan de orde en de bisschop gaat in op wat 'bekering' inhoudt, namelijk dat niet alleen een mens zich bekeert, maar dat ook God zich naar de mens keert.

"God roept nog steeds, zelfs accountants"

In deze video gaat kapelaan Jochem van Velthoven in op zijn roeping als priester. Hij vertelt dat God ook vandaag, in het leven van alledag mensen roept: "zelfs accountants uit hun kantoren". Antwoorden op wat God in je hart heeft gelegd gaat om een "heel diep verlangen waar je niet alleen mee moet blijven lopen." Een zin van bisschop Van den Hende herinnert Jochem zich nog goed toen hij de priesteropleiding volgde: "Je zit niet op het seminarie om priester gewijd te worden, maar om te ontdekken of dit is wat God van je vraagt".

Blij zijn in je roeping

In deze video gaat pater Richard Lobo SVD in op zijn roeping als priester. Hij laat zien en vertelt hoe hij samen met drie medepaters van zijn congregatie in een huis woont en antwoord geeft op wat God van hem vraagt. "Wat belangrijk voor mij is" zo hij, "is blij te zijn in je roeping." In de video gaat hij in op de vraag waarom hij priester is geworden. Ook laat hij zien hoe de parochie in deze crisistijd mensen nabij wil zijn. Het is volgens de pastoor ook belangrijk om als gemeenschap voor roepingen te bidden: "Het gebed helpt. Het gebed kan een verlangen in de mens opwekken naar het priesterschap en het religieuze leven."

Scan de QR-code en bezoek het YouTubekanaal van het bisdom. Leest u de nieuwsbrief digitaal, klik dan meteen op de afbeelding van de video om deze meteen af te spelen.

SINT FRANCISCUS CENTRUM

Het Sint Franciscuscentrum (SFC) is het centrum voor vorming, toerusting en diaconale actie van het Bisdom Breda ten behoeve van pastorale beroepskrachten, vrijwilligers en andere gelovigen en geïnteresseerden in het Bisdom Breda.

Onze missie is om parochies in het bisdom te helpen bij de geloofsverkondiging en geloofsverdieping in velerlei vormen om mensen dichter bij Jezus Christus te brengen.

Ons ideaalbeeld voor de toekomst is dat mensen vanuit een innerlijke omgang met God deelnemen aan het kerkelijk leven, zich inzetten in de samenleving en andere mensen daarvoor enthousiasmeren.

Met geloof voorop organiseert het SFC een uitgebreid aanbod van cursussen, lezingen, trainingen, bezinning, impulsdagen, expertisebijeenkomsten op het gebied van spiritualiteit, evangelisatie, catechese, diaconie, parochieopbouw, gezinspastoraat, tiener- en jongerenpastoraat, liturgie en onderwijs.

Vanaf 2018 staat ons aanbod in het teken van de Missionaire Kerk. De bredere context van de landelijke ontwikkelingen wordt hierin meegenomen en waar mogelijk wordt gezocht naar samenwerking met landelijke partners. Parochies kunnen het SFC ook vragen om hulp en toegespitst aanbod.

www.sintfranciscuscentrum.nl

